

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 446/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti DARTS, spol. s r. o., Brigádnická 2, Košice, zastúpenej advokátkou JUDr. Monikou Ilčíšínovou, advokátska kancelária, Herľanská 547, Vranou nad Topľou, vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu vlastníckeho práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cb 119/03 a jeho rozsudkom z 20. júna 2013, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 61/2013 a jeho rozsudkom z 19. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti DARTS, spol. s r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. apríla 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti DARTS, spol. s r. o., Brigádnická 2, Košice (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu vlastníckeho práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cb 119/03 a jeho rozsudkom z 20. júna 2013, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 61/2013 a jeho rozsudkom z 19. novembra 2014.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 17 Cb 119/03 sa pôvodný žalobca (predchodca sťažovateľky) domáhal od žalovaného (Strediska cenných papierov, a. s., Bratislava; v súčasnej dobe je jeho právnym nástupcom Centrálny depozitár cenných papierov SR, a. s., pozn.) zaplata sumy 10 000 Sk s prísl. z titulu náhrady škody, ktorá mala pôvodnému žalobcovi ako vlastníkovi 82 ks akcií obchodnej spoločnosti TRANSPETROL, a. s., vzniknúť v dôsledku postupu žalovaného, ktorý na základe rozhodnutia Ministerstva financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) č. k. 43/1998/SAN z 9. decembra 1998 tieto akcie najskôr odpísal z účtu pôvodného žalobcu, avšak po tom, ako najvyšší súd svojím rozhodnutím sp. zn. 4 SŽ 143/01 z 28. mája 2002 označené rozhodnutie ministerstva zrušil, žalovaný už v tomto smere nápravu v evidencii cenných papierov nezjednal a predmetné akcie už pôvodnému žalobcovi na účet nepripísal, tak aby navodil „... stav pred vydaním zrušeného rozhodnutia

ministerstva...“, v dôsledku čoho mu v roku 2002 neboli z nich vyplatené dividendy. Zmluvou o postúpení pohľadávky z 30. augusta 2005 pôvodný žalobca postúpil predmetnú pohľadávku voči žalovanému sťažovateľke, ktorá sa v dôsledku krajským súdom povolenej zámeny účastníkov konania stala účastníčkou tohto konania na strane žalobcu.

3. Krajský súd najprv rozsudkom sp. zn. 17 Cb 119/03 zo 7. marca 2007 žalobe vyhovel, avšak po jeho zrušení odvolacím súdom novým rozsudkom z 20. júna 2013 žalobu sťažovateľky v celom rozsahu zamietol. Tento záver potvrdil svojím rozsudkom sp. zn. 3 Obo 61/2013 z 19. novembra 2014 aj najvyšší súd. Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľka napáda v označených konaniach postup krajského súdu a postup najvyššieho súdu a tiež aj ich rozhodnutia v tejto veci.

4. Pokiaľ ide o namietaný postup, sťažovateľka „... *považuje postup oboch súdov v konaní za odňatie možnosti konať pred súdom*“, pretože krajský súd vo veci rozhodol na pojednávaní konanom 20. júna 2013 napriek tomu, že sťažovateľka včas ospravedlnila svoju neúčasť na tomto pojednávaní z dôvodu vopred dlhodobo plánovanej zahraničnej dovolenky v tomto termíne, a preto žiadala o jeho odročenie, pričom najvyšší súd v odvolacom konaní tento postup krajského súdu verifikoval a „... *navyše uviedol, že predvolanie na pojednávanie bolo žalobcovi doručené s dostatočným časovým predstihom*“.

V súvislosti s uvedeným sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„Nemožno hovoriť o dostatočnom časovom predstihu, ak predvolanie je doručené 10 dní pred pojednávaním. Sťažovateľ sa chcel osobne zúčastniť pojednávania, nemal právne zastúpenie a je jediným konateľom spoločnosti. Namiesto odročenia pojednávania Krajský súd v Bratislave vyhodnotil naplánovanú dovolenku jediného konateľa sťažovateľa vo februári 2015 ako obštrukciu a podľa súdu konateľ mal predvídať, že 20. júna 2015 bude vytýčené pojednávanie a keď plánoval dovolenku vo februári 2015...“

5. V súvislosti s rozhodnutiami krajského súdu sp. zn. 17 Cb 119/03 z 20. júna 2013, ako aj najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 61/2013 z 19. novembra 2014 sťažovateľka argumentuje arbitrárnosťou ich záveru o nedostatku aktívnej legitímácie na jej strane a jej

predchodcu, „... na uplatnenie akýchkoľvek akcionárskych práv...“, pretože podľa súdov nepreukázali vlastníctvo 82 kusov akcií obchodnej spoločnosti TRANSPETROL, a. s. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka poukazuje, že už z listinného dôkazu (výpis z účtu majiteľa cenných papierov z 9. októbra 1998) predloženého jej predchodcom malo vyplývať, že bol vlastníkom predmetných akcií, ktoré mal do vlastníctva nadobudnúť v exekučnom konaní vedenom Okresným súdom Vranov nad Topľou pod sp. zn. Er 3143/97, pričom v konaní o mimoriadnom dovolaní podanom v tomto exekučnom konaní generálnym prokurátorom Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), ktoré bolo založené na tvrdení, „... že akcie v čase exekúcie mohli byť len vo výlučnom vlastníctve Slovenskej republiky...“, najvyšší súd v rozhodnutí o tomto mimoriadnom dovolaní sp. zn. M – Cdo 2/99 z 28. februára 2001 konštatoval:

„Exekúcia sa mohla uskutočniť aj predajom cenných papierov. Po tomto úkone exekútorka vrátila 29. októbra 1998 Okresnému súdu vo Vranove nad Topľou ním vydané poverenie na vykonanie exekúcie č. 5713003605. Tým sa exekučné konanie skončilo a pretože v zmysle § 61 Exekučného poriadku navrátenie do predošlého stavu je v exekučnom konaní vylúčené, prípadným zrušením mimoriadnym dovolaním napadnutého rozhodnutia by sa na veci nič nezmenilo.“

6. Podľa sťažovateľky napriek uvedenému konštatovaniu najvyššieho súdu v rozsudku sp. zn. M – Cdo 2/99 z 28. februára 2001, ktorým mal najvyšší súd podľa sťažovateľky potvrdiť zákonnosť exekúcie a záväzne posúdiť otázku vlastníctva sporných akcií predchodcom sťažovateľky, „... Najvyšší súd SR i Krajský súd v Bratislave prejudiciálne riešili otázku vlastníctva akcií, ktorá bola vyššie uvedeným rozhodnutím Najvyššieho súdu právoplatne a s definitívnou platnosťou vyriešená tak, že žalobca, spolu s ďalšími šiestimi akcionármi, platne nadobudol vlastníctvo k 82 ks akciám spoločnosti TRANSPETROL. a. s. Najvyšší súd SR i Krajský súd v Bratislave neboli oprávnení riešiť ako prejudiciálne otázku vlastníctva akcií, je tu prekážka *res iudicata*.“ .

7. Sťažovateľka zásah do svojho práva na spravodlivý proces odôvodňuje tým, že krajský súd rozsudkom sp. zn. 17 Cb 119/03 z 20. júna 2013, ako aj s ním sa stotožniaci

najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Obo 61/2013 z 19. novembra 2014 rozhodli odlišne od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. M – Cdo 2/99 z 28. februára 2001 vydaného v exekučnom konaní. Tento zásah považuje sťažovateľka za ústavne neudržateľný, pretože sa tým narušil princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, keď sa rovnaká situácia riešia odlišne.

8. Súčasne na podporu svojej argumentácie o arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu, ktoré riešili otázku vlastníctva dotknutých akcií predchodcom sťažovateľky, sťažovateľka poukázala na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 159/07-37 z 11. decembra 2007, podľa ktorého je vylúčené, aby zákonnosť priebehu exekúcie posudzoval ako prejudiciálnu otázku súd v inom konaní. Napokon sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza ako príklad aj rozhodnutia najvyššieho súdu v iných obdobných veciach majúcich základ v exekučnom konaní vedenom Okresným súdom Vranov nad Topľou pod sp. zn. Er 3143/97 na cenné papiere obchodnej spoločnosti TRANSPETROL, a. s., z ktorých by malo byť zrejmé konštatovanie najvyššieho súdu, že vzhľadom na pre neho záväzné stanovisko ústavného súdu v náleze sp. zn. II. ÚS 159/07 z 11. decembra 2007 už nebude posudzovať otázku zákonnosti nadobudnutia akcií.

9. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cb/119/2003 a Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní pod sp. zn. 3 Obo/61/2013 porušili základné právo spoločnosti DARTS spol. s r.o. Košice na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Zrušuje Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 17 Cb/119/2003 dňa 20.06.2013 a Rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 3Obo/61/2013 zo dňa 19.11.2014 a vracia vec v rozsahu zrušenia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti DARTS, spol. s r.o. Košice priznáva náhradu trov konania v sume 296,44 Eur, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť právnenému zástupcovi

JUDr. Monike Ilčišinovej, advokátke, so sídlom Herľanská 547, 093 03 Vranov nad Topľou, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu ...“

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K postupu krajského súdu a najvyššieho súdu

12. Sťažovateľka v prvom rade namieta neústavný postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cb 119/03 a postup najvyššieho súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 61/2013 spočívajúci v tom, že najvyšší súd nenapravil pochybenie krajského súdu, ktorý vo veci konal a meritórne rozhodol na pojednávaní konanom 20. júna 2013 aj napriek tomu, že z neúčasti na tomto pojednávaní sa sťažovateľka vopred ospravedlnila a žiadala o jeho odročenie z dôvodu jej záujmu osobnej účasti, v dôsledku čoho sťažovateľka považuje tento „... *postup oboch súdov v konaní za odňatie možnosti konať pred súdom*“.

13. V súvislosti s uvedeným ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

14. Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľkou označených práv alebo slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jej sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

15. Keďže sťažovateľka vidí porušenie ňou označených základných práv a práva v tom, že všeobecné súdy vec meritórne prerokovali a rozhodli bez toho, aby zohľadnili jej požiadavku osobnej účasti na tomto procese, z neúčasti na ktorom sa z objektívnych dôvodov včas ospravedlnila, čím jej v konečnom dôsledku týmto postupom mala byť odňatá možnosť konať pred týmito súdmi, podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka mala z tohto dôvodu možnosť domáhať sa preskúmania postupu krajského súdu a najvyššieho súdu využitím mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Na základe podaného dovolania mohlo dôjsť k naplneniu účelu sledovaného sťažovateľkou aj v konaní o sťažnosti pred ústavným súdom, a to predovšetkým

k zrušeniu rozhodnutí označených súdov, pretože v rozsahu svojho preskúmvacieho oprávnenia by sa dovolací súd v podstate musel vyrovnáť s rovnakými argumentmi, aké sťažovateľka uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

16. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ústavný súd považuje dovolanie za účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd v občianskoprávnom konaní (napr. I. ÚS 1/00, II. ÚS 31/00, I. ÚS 209/05), preto ho nemožno nahradiť rozhodnutím ústavného súdu o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

17. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu v tomto procesnom štádiu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý mala sťažovateľka k dispozícii, ako predčasné (m. m. IV. ÚS 228/2010, IV. ÚS 311/2010), preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

K rozsudku krajského súdu

18. Pokiaľ ide o rozsudok krajského súdu sp. zn. 17 Cb 119/03 z 20. júna 2013, podľa názoru ústavného súdu aj v tomto prípade mala sťažovateľka možnosť domáhať sa jeho vecného preskúmania, a to využitím riadneho opravného prostriedku (odvolania), ktorý sťažovateľka napokon (ako to vyplýva aj zo sťažnosti) aj využila. Na základe sťažovateľkou podaného odvolania sa tak najvyšší súd v rozsahu svojho preskúmvacieho oprávnenia odvolacieho súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 61/2013 musel v podstate vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľka uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

19. Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

K rozsudku najvyššieho súdu

20. V súvislosti so sťažovateľkou napádaným rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 61/2013 z 19. novembra 2014 ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

21. Najvyšší súd svoj rozsudok v podstatnej časti odôvodnil takto:

„Predmetom odvolacieho konania je nárok žalobcu na náhradu škody vo forme ušlého zisku, ktorý mal žalobcovi vzniknúť protiprávnym konaním žalovaného, ktoré spočíva v nevyplatení dividend ako vlastníkovi 82 akcií a. s. TRANSPETROL...

Pokiaľ ide o vecný nárok odvolací súd vychádza z ustanovení Obchodného zákonníka, podľa ktorého právny titul náhrady škody je konštruovaný ako následok porušenia zmluvných povinností, preto je povinnosť na náhradu škody spojená s porušením povinnosti zo záväzkového vzťahu (§ 373 Obchodný zákonník). Povinnosť na náhradu škody vzniká splnením zákonom stanovených podmienok. Z ust. § 373 Obchodného zákonníka vyplýva, že týmito podmienkami sú: vznik škody, porušenie povinnosti zo záväzkového vzťahu, príčinná súvislosť medzi vznikom škody a porušením záväzkovej povinnosti a ten, kto škodu spôsobil, nepreukázal existenciu liberačného dôvodu. Skutočnou škodou sa všeobecne rozumie majetková ujma spočívajúca v zmenšení majetku existujúceho pred porušením povinnosti, ktorá je vyčísliteľná v peniazoch alebo v peniazoch nahraditeľná. Vznik škody vždy musí preukázať poškodený a právo na jej náhradu vznikne až vtedy, ak škoda skutočne vznikla, pričom musí byť preukázaná jej výška. Škoda môže vzniknúť i porušením mimozáväzkovej povinnosti, pričom Obchodný zákonník neobsahuje osobitnú úpravu za škodu z porušenia všeobecne ustanovenej právnej povinnosti. Pre tieto prípady platia obdobne ustanovenia § 373 a nasl. Obchodného zákonníka.

Podmienka príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a vznikom škody je splnená vtedy, ak protiprávne konanie prípadne opomenutie je príčinou vzniku škody a vznik škody následkom takéhoto konania, resp. opomenutia. Pri tom musí ísť o takú súvislosť, keď škoda vzniká nutne ako následok porušenia konkrétnej právnej povinnosti. Preto má príčinná súvislosť povahu vzťahu objektívneho, nezávislého na vôli a vedomí osoby, ktorá právnu povinnosť porušila. Dôkazné bremeno na preukázanie existencie takéhoto vzťahu v konkrétnom prípade je na poškodenom. Úprava náhrady škody spôsobenej porušením právnej povinnosti je v Obchodnom zákonníku založená na objektívnej zodpovednosti. Objektívna zodpovednosť podľa § 373 Obchodného zákonníka nie je zodpovednosť absolútna, pri ktorej by sa osoba, ktorá záväzkovú (alebo inú) povinnosť porušila, nemohla zodpovednosti za vzniknutú škodu zbaviť a to za podmienok stanovených Obchodným zákonníkom.

Základným princípom protiprávnosti úkonu je jednak porušenie povinnosti stanovenej zmluvou (teda záväzkového vzťahu) alebo zákonom. V predmetnej veci žalovaný realizoval správne rozhodnutie, ktorým MF SR ako štátny orgán vykonávajúci dozor

nad kapitálovým trhom (§ 83 ods. 2 zákona o cenných papieroch) uložilo žalovanému vykonať opatrenia na nápravu zistených nedostatkov. Splnenie vykonateľného rozhodnutia štátneho orgánu, ktoré bolo vydané postupom podľa zákona č. 71/1967 Zb. nemožno považovať za protiprávne konanie. Pokiaľ ide o skutočnosť, že žalovaný proti uvedenému rozhodnutiu nepodal opravný prostriedok, nemožno považovať za takú skutočnosť, ktorá by zakladala zodpovednosť za škodu, pretože podanie opravného prostriedku je právom, nie povinnosťou účastníka. V predmetnej veci je taktiež významná skutočnosť, že dňom 31. januára 2000 došlo k zmene podoby akcií emitenta a. s. TRANSPETROL Bratislava zo zaknihovaných na listinné a z ust. § 11 ods. 1 zákona o cenných papieroch bol žalovaný povinný do 30 dní odo dňa, keď dostal od emitenta oznámenie o premene akcií odovzdať emitentovi výpis z jeho registra podľa § 63 ods. 1 písm. b/, a to v rozsahu evidovaných údajov týkajúcich sa cenného papiera, ktorého podoba sa premieňa. Po splnení tejto povinnosti už žalovaný nemohol vykonávať vo svojej evidencii bez pokynu emitenta žiadne zápisy, ktoré by sa týkali cenného papiera, ktorého podoba sa premenila, resp. premieňa, nakoľko zákonom daný charakter evidencie cenných papierov takýto postup neumožňuje.

Jedným z predpokladov nároku na náhradu škody je teda vznik škody ako majetkovej ujmy vyčísliteľnej v peniazoch, a to buď vo forme skutočnej škody alebo ušlého zisku. Ušlý zisk je v peniazoch vyjadriteľná majetková ujma, ktorá spočíva v tom, že nedošlo k zväčšeniu majetku v dôsledku porušenia právnej povinnosti. V tejto veci ušlý zisk predstavuje hodnotu dividendy, ktorá bola v roku 2002 vyplatená akcionárom a. s. TRANSPETROL. Právo na podiel zo zisku je upravené v § 178 Obchodného zákonníka. V tejto súvislosti nie je zanedbateľná vlastníckych práv v súvislosti s nárokom na náhradu škody, nakoľko, ak žalobca uplatňuje právo na náhradu škody vo forme ušlého zisku z nevyplatených dividend, nesporne by mal byť vlastníkom takýchto akcií. Žalobca v priebehu konania nepreukázal, že mu predmetné akcie patria, teda aj nárok z ich dividend. Pokiaľ sa odvoláva na nález Ústavného súdu II. ÚS 159/07 tento otázku vlastníckych práv k predmetným 82 akciám neriešil. Keďže žalobca nepreukázal vlastnícky vzťah k predmetným akciám, teda aj na dividendy nevyplatenie, ktorých považuje za škodu - ušlý zisk odvolací súd sa stotožnil s výrokom napadnutého rozsudku.“

22. Z citovaného je zrejmé, že základnou východiskovou premisou rozhodnutia najvyššieho súdu je absencia splnenia základných predpokladov na uplatnenie si náhrady škody z titulu ušlého zisku, tak ako si ju uplatnila sťažovateľka, resp. jej právny predchodca, ktorý sa jej domáhal z dôvodu ním tvrdeného protiprávneho konania žalovaného (v rozhodnej dobe – Strediska cenných papierov, a. s., Bratislava; v súčasnej dobe je jeho právnym nástupcom Centrálny depozitár cenných papierov SR, a. s., pozn.), ktoré malo spočívať v tom, že žalovaný v dôsledku realizácie rozhodnutia ministerstva č. k. 43/1998/SAN z 9. decembra 1998 odpísal z účtu právneho predchodcu sťažovateľky 82 kusov akcií obchodnej spoločnosti TRANSPETROL, a. s., pričom tento stav žalovaný neobnovil ani po tom, ako malo byť toto označené rozhodnutie ministerstva z dôvodu jeho nezákonnosti zrušené rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 4 SŽ 143/01 z 28. mája 2002. V dôsledku uvedeného mal tak sťažovateľke, resp. jej právnemu predchodcovi ujsť zisk z nevyplatenia dividend v roku 2002 za uvedených 82 ks akcií, ktorý si sťažovateľka vyčíslila ako škodu.

23. Základnými predpokladmi na uplatnenie si nároku na náhradu škody, a to či už vo forme skutočnej škody alebo vo forme ušlého zisku, je danosť protiprávneho konania škodcu, vznik škody a priama príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním na jednej strane a škodou na strane druhej, t. j. danosť takej bezprostrednej príčinnej súvislosti, že škoda by nebola vznikla nebyť protiprávneho konania škodcu.

24. V danom prípade najvyšší súd a pred ním krajský súd dospeli k záveru, že konanie žalovaného, ktorý z účtu sťažovateľky, resp. jej právneho predchodcu odpísal 82 kusov akcií obchodnej spoločnosti TRANSPETROL, a. s., nemožno kvalifikovať ako protiprávne, pretože týmto úkonom žalovaný iba realizoval vykonateľné rozhodnutie štátneho orgánu (ministerstva) vydaného v správnom konaní. V tejto súvislosti sa žiada podotknúť, že už aj z rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 174/2012 zo 14. júna 2012 o inej sťažnosti sťažovateľky vyplýva, že označené správne rozhodnutie ministerstva bolo síce zrušené rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 4 SŽ 143/01 z 28. mája 2002, avšak nie z dôvodu jeho nezákonnosti, tak ako to tvrdí sťažovateľka, ale z dôvodu nepredloženia administratívneho spisu, t. j. bolo zrušené nie pre jeho vecnú nesprávnosť alebo

nezákonnosť, ale pre jeho nepreskúmateľnosť kvôli uvedenému procesnému pochybeniu, kvôli ktorému bola vec vrátená ministerstvu, ktoré však už nové rozhodnutie nevydalo z dôvodu prenosu kompetencie štátneho dozoru nad kapitálovým trhom z ministerstva na Úrad pre finančný trh (zákonom č. 329/2000 Z. z. o Úrade pre finančný trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), ktorý však sťažovateľka ako škodcu neoznačila.

25. Vzhľadom na uvedené tak nebol preukázaný protiprávny postup žalovaného (Strediska cenných papierov a. s., Bratislava), ktorého sťažovateľka v skúmanom konaní označila za škodcu, t. j. za pôvodcu a príčinu jej vznikutej škody, takže už z tohto dôvodu absencie jedného z elementárnych predpokladov na priznanie nároku na náhradu škody, tak ako ho sťažovateľka vo svojej žalobe naformulovala, možno závery najvyššieho súdu považovať za logické, majúce základ vo vykonanom dokazovaní a za ústavne udržateľné.

26. Z rozhodnutia najvyššieho súdu však vyplýva, že skúmal aj naplnenie ďalšieho z podstatných predpokladov na uplatnenie si nároku na náhradu škody sťažovateľkou, a to vznik samotnej škody, ktorú sťažovateľka zadefinovala ako jej ušlý zisk, o ktorý sa mohol zväčšiť jej majetok a ktorý mal predstavovať sumu jej nevyplatených dividend za rok 2002 z akcií obchodnej spoločnosti TRANSPETROL, a. s., ktorých vlastníctvo však sťažovateľka v konaní nepreukázala napr. ich predložením (oznámením ich podstatných identifikačných znakov) alebo predložením zoznamu akcionárov, v ktorom by bola zapísaná. Pokiaľ sa v tomto smere, t. j. pre účely preukázania svojho vlastníctva k dotknutým akciám, sťažovateľka ako dôkazu dovoľávala rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 159/07 z 11. decembra 2007, ako aj rozhodnutia najvyššieho súdu vydaného v exekučnom konaní, v ktorom mala sťažovateľka údajne dotknuté akcie nadobudnúť sp. zn. M – Cdo 2/99 z 28. februára 2001, prípadne iných v sťažnosti označených rozhodnutí najvyššieho súdu, ústavný súd v tejto súvislosti podotýka, že pokiaľ ide o označený nález ústavného súdu, najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom uviedol, že v tomto konaní nebola predmetom konania hmotnoprávna otázka určenia vlastníctva sporných akcií obchodnej spoločnosti TRANSPETROL, a. s., ale otázka ochrany práv a slobôd sťažovateľa.

27. Pokiaľ sa v súvislosti s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. M – Cdo 2/99 z 28. februára 2001 o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora vydaným v exekučnom konaní sťažovateľka dovoľáva založenia prekážky *res iudicata* vo veci posúdenia otázky vlastníckeho práva k sporným akciám obchodnej spoločnosti TRANSPETROL, a. s, ústavný súd podotýka, že táto otázka bola predmetom ústavného prieskumu už aj v konaní sp. zn. II. ÚS 586/2015, podľa ktorého označeným rozhodnutím exekučného súdu nemohla byť založená prekážka *res iudicata* v naznačenom smere, pretože predmetom konania najvyššieho súdu sp. zn. M – Cdo 2/99 „... nebola otázka nadobudnutia akcií vedľajšieho účastníka (rozumej obchodnú spoločnosť TRANSPETROL, a. s., pozn.) niektorým zo žalobcov v tomto konaní, v dôsledku čoho rozhodnutie v tejto veci netvorí prekážku *res iudicata*.“, pre posúdenie vlastníctva akcií obchodnej spoločnosti TRANSPETROL, a. s. Najvyšší súd sa v označenom rozhodnutí vydanom v exekučnom konaní vecne nezaoberal otázkou vlastníctva sporných akcií a svoje rozhodnutie založil iba na konštatovaní, že v exekučnom konaní je navrátenie do predošlého stavu vylúčené, a preto aj „... prípadným zrušením mimoriadnym dovolaním napadnutého rozhodnutia by sa na veci nič nemenilo“. Inými slovami, najvyšší súd iba naznačil, že ak by sa aj vecne zaoberal otázkou vlastníctva akcií obchodnej spoločnosti TRANSPETROL, a. s., tak ako sa toho domáhal v mimoriadnom dovolaní generálny prokurátor, tak či už v prípade kladného alebo záporného posúdenia tejto otázky vlastníctva, by toto posúdenie nemalo žiadny vplyv na stav veci, pretože v exekučnom konaní je navrátenie do predošlého stavu neprípustné. Toto ustanovenie vyjadruje nemožnosť navrátenia do predošlého stavu v exekučnom konaní, ak by došlo pri exekúcii k prevodu veci (majetku) alebo práv, ktoré neprináležia povinnému (čo nebol daný prípad, pozn.) na vydražiteľa, ktorý by ich nadobudol v dobrej viere s cieľom chrániť jeho postavenie v exekučnom konaní ako osoby, ktorá dobromyseľne nadobudla určité práva, hoci aj od nevlastníka. Aby ale bolo možné aplikovať toto ustanovenie, musí byť naplnená skutočnosť, že práva vydražiteľa v exekúcii platne vznikli, čím práva povinného platne zanikli. Avšak keďže došlo v rámci exekúcie k predaju akcií obchodnej spoločnosti TRANSPETROL, a. s., napriek zákonnému zákazu ich exekúcie (§ 114 Exekučného poriadku), pretože mohli byť len vo vlastníctve štátu, nedošlo k tomu, čo inak

exekúcia predajom veci spôsobuje, a to k vzniku vlastníckeho práva vydražiteľa a k zániku vlastníckeho práva povinného.

28. *Vzhľadom na uvedené ústavné udržateľné závery najvyššieho súdu, podľa ktorých sťažovateľka uplatňujúca si nárok na náhradu škody ako poškodená neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala existenciu ani jedného z predpokladov na jej uplatnenie a ktoré podľa ústavného súdu nemožno považovať za rozporuplné, svojvoľné, neodôvodnené alebo také, ktoré by mali za následok arbitrárnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti (vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu) už po jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).*

29. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). O arbitrárnosti a svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

30. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutých rozhodnutí, ako aj rozhodnutie o priznaní úhrady trov konania sú viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tých častiach sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2015